

**UCHWAŁA NR XXXI/209/2017
RADY GMINY PŁUŻNICA**

z dnia 29 marca 2017 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar
przemocy w rodzinie w latach 2017- 2020**

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390) oraz art. 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.) Rada Gminy Płużnica uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2017-2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Płużnica

Szymon Dudzik

Załącznik do uchwały Nr XXXI/209/2017

Rady Gminy Płużnica

z dnia 29 marca 2017 r.

**Gminny program przeciwdziałania
przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar
przemocy
na lata 2017 - 2020**

Płużnica 2017

I. Wskazanie problemu

Prezentowany Program opracowano z myślą o niezbędnej potrzebie rozwijania i inicjowania wyspecjalizowanych form wsparcia społecznego dla osób i rodzin doświadczających przemocy. Podstawą prawną tego programu jest art.6 ust.2 pkt1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz.1390).

Głównym celem programu jest realizacja zadań gminnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie określonych w ustawie. Szczególnie promowane będą zadania i działania profilaktyczne, a także wspieranie osób dotkniętych przemocą celem ich powrotu do normalnego funkcjonowania. Ważne będzie także działanie ukierunkowane na sprawcę przemocy celem zmiany jego zachowań.

Zjawisko przemocy w rodzinie jest definiowane jako jednorazowe lub powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawo lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym powodując szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym a także wywołując cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Definicja WHO, przyjęta w roku 1996 i obowiązująca do tej pory, określa przemoc jako "Celowe użycie siły fizycznej lub władzy, sformułowane jako groźba lub rzeczywiście użyte, skierowane przeciwko samemu sobie, innej osobie, grupie lub społeczności, które albo prowadzi do albo z którym wiąże się wysokie prawdopodobieństwo spowodowania obrażeń cielesnych, śmierci, szkód psychicznych, wad rozwoju lub braku elementów niezbędnych do normalnego życia i zdrowia".

Ważnym elementem definicji WHO jest uznanie celu za składnika definicji przemocy, niezależnie od wyniku działania. To wyklucza z definicji niezamierzone zdarzenia, takie jak na przykład większość wypadków.

Przemoc w rodzinie ogranicza się do pięciu podstawowych rodzajów. Jest to przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, seksualna, ekonomiczna i zaniedbanie. Ofiarami przemocy są na ogół kobiety i dzieci, ale zdarzają się także sytuacje stosowania przemocy wobec osób niepełnosprawnych i starszych.

Przemoc w rodzinie jest też problemem determinowanym kontekstem środowiskowym, społecznym, materialnym dotyka ludzi niezależnie od miejsca zamieszkania i statusu społecznego. Ważne jest dążenie do wypracowania uniwersalnego standardu wsparcia osób doświadczających przemocy adekwatnych do warunków zmieniającej się rzeczywistości społecznej.

Przemoc w rodzinie a w tym szczególnie odnosząca się do krzywdzenia dzieci stanowi poważny problem społeczny. Wymaga on podjęcia działań, tworzenia sieci specjalistycznego wsparcia, realizowanego przez profesjonalistów, pedagogów, psychologów, kuratorów, lekarzy i innych w ramach określonej współpracy międzyinstytucjonalnej. Z analizy danych zarówno Policji, a także Prokuratury oraz GOPS, Zespołu Interdyscyplinarnego, jak również informacji ze strony Punktu Konsultacyjnego przy GOPS wynika, iż na terenie Gminy Płużnica dochodzi do różnorodnych przestępstw a wśród nich do przestępstw przeciwko rodzinie. Występują także zjawiska nadużywania alkoholu i przestępstw spowodowanych tym uzależnieniem. Z danych GOPS w roku 2015 wynika iż takich rodzin objętych interwencją i pracą socjalną było 26 a liczba osób w tych rodzinach to 62 osoby. W roku 2016 było tych rodzin 21 o liczbie osób w rodzinie 45. W 2015 roku Punkt Konsultacyjny prowadził indywidualne działania wobec 15 osób nadużywających alkoholu a także wobec 2 osób współuzależnionych i 1 osoby będącej ofiarą przemocy oraz 1 osoby będącej sprawcą przemocy. Punkt udzielił 105 konsultacji w ramach projektu "Moja Decyzja", 11 konsultacji dla osób współuzależnionych, 11 dla ofiar przemocy i 9 dla sprawcy przemocy. W trakcie działań podejmowane są także rozmaite

konsultacje ze wszystkim służbami pomocy a szczególnie pracownikami socjalnymi. Przy GKRPA w Płużnicy działa także Zespół Interwencyjno-Motywuujący, który wpływa na wzmocnienie systemu przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy w różnych formach. W roku 2016 przeprowadzono w Punkcie 70 konsultacji a w tym 12 dla ofiar przemocy(objęło to dwie osoby) i 3 konsultacje dla osoby uzależnionej od hazardu. Z oceny przedłożonej przez prokuraturę w 2016 wynika, że wpłynęło do niej więcej spraw kryminalnych 622 aniżeli w 2015 rok - 603 sprawy. Wykryto 305 przestępstw na 377. Prokuratura ocenia, że przestępczość przeciwko rodzinie utrzymuje się na zbliżonym poziomie a ważnym elementem zwalczania tej przestępczości jest uchwalona ustawa o przeciwdziałaniu przemocy oraz nowe instytucje wprowadzone do kk. Dotyczy to np. możliwości doprowadzenia zobowiązanego przez prokuraturę do opuszczenia mieszkania wspólnie zajmowanego z ofiarą przemocy. Do zmniejszania tego rodzaju przestępczości służą nowe instytucje prawne - tj. możliwość orzekania przez sądy niezależnie od tytułu prawnego własności do opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym oraz do zakazu zbliżania się. W 2015 roku Zespół interdyscyplinarny objął NK 7 rodzin i przeprowadził działania wspierające rodziny ofiar przemocy

Cele Programu

1. Cel główny:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Gminie Płużnica.

2. Cele szczegółowe:

Cel 1:

- zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel 2:

- zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cel 3:

- zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel 4:

- zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

II. Założenia Programu

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym realizacji celów ustawowych oraz celów wskazanych w Programie, określono **cztery podstawowe obszary działań** oraz sprecyzowano oddziaływania wobec różnych grup odbiorców:

1. Profilaktyka i edukacja społeczna:

obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie.

2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie:

obszar kierowany do osób dotkniętych przemocą w rodzinie (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami lub osób niesamodzielnych).

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie:

obszar kierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc.

4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

III. Obszary i działania

1. Profilaktyka i edukacja społeczna

Rodzaje działań:

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze gminy i ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie.

Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które: obalają mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, usprawiedliwiają jej stosowanie, opisują mechanizmy przemocy w rodzinie oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania, promują metody wychowawcze bez użycia przemocy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec dzieci przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę, promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy oraz interwencję wobec osób stosujących przemoc.

Współpraca pomiędzy organami samorządu terytorialnego a kościołami lub związkami wyznaniowymi na danym terenie, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki wyznaniowe lub do programów nauk przedmałżeńskich.

Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie:

Rodzaje działań:

Zapewnienie ochrony i pomocy osobom dotkniętym przemocą przez działania interwencyjne i ośrodka pomocy społecznej, policji oraz organizacji i instytucji działających na rzecz osób dotkniętych przemocą.

Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu możliwości opiekuńczych i wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą.

Utworzenie i funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych celem podjęcia działań wspierających rodziny zagrożone przemocą.

Rozwijanie sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w tym: punktów konsultacyjnych i miejsc zapewniających pomoc w zakresie:

- zajęć psychoedukacyjnych, konsultacji terapeutycznych, indywidualnych i grupowych,
- interwencji wobec osób nadużywających alkoholu i przemocy, uzależnionych,
- kierowania do placówek specjalistycznych oraz ośrodków wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie

Rodzaje działań:

Działania korekcyjno-kompensacyjne w ramach punktu konsultacyjnego i instytucji wsparcia.

Konsultacje indywidualne - w ramach Punktu Konsultacyjnego, Zespołu Interdyscyplinarnego i instytucji wsparcia.

Tworzenie i realizacja programów korekcyjno- edukacyjnych dla sprawców przemocy.

4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Rodzaje działań:

Udział w szkoleniach i warsztatach edukacyjnych i seminariach w zakresie poszerzania wiedzy o przemoc w rodzinie i sposobach jej przeciwdziałania.

Uzyskiwanie specjalizacji i certyfikatów przez pracowników instytucji wsparcia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Organizowanie spotkań, szkoleń dla zespołu interdyscyplinarnego.

Monitorowanie i modernizowanie istniejącego systemu wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie.

IV. Zadania Gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i samorządowej na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku oraz w ustawie w wychowaniu w trzeźwości z 1982 r.

Do zadań własnych gminy należą w szczególności:

- tworzenie gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- opracowanie i realizacja programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie placówek wsparcia.

Lokalny system wsparcia w Gminie Płużnica

Lokalny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie stanowi zespół działających instytucji w środowisku lokalnym na rzecz przeciwdziałania przemocy. W jego skład wchodzi m.in. zasoby materialne tych instytucji, kadrowe, umiejętności i metody działania formy współpracy a także procedury postępowania w odniesieniu do zjawiska przemocy.

W tym systemie znajdują się: gops, specjaliści instytucji szkoły, zespoły interdyscyplinarne, grupy robocze, współpracujące w tym zakresie organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe, lokalne grupy wsparcia, media, rozwiązania prawne.

Zadania służb powołanych do udzielania pomocy ofiarom przemocy w rodzinie

Zgodnie z ustawą oraz w ramach w/w programu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie udzielają: gmina, policja, służba zdrowia, pomoc społeczna oraz organizacje pozarządowe.

Gmina

Działania wspierające w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie są sędowane szczególnie na Gminę. Samorząd lokalny przeciwdziałają zagrożeniom w rodzinie szczególnie z problemami alkoholowymi. Zgodnie z Ustawą o wychowaniu w Trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi do zadań Gminy należy udzielanie pomocy rodzinom gdzie występuje ten problem a pomoc świadczona jest poprzez różnorodne formy doradztwa i wsparcia psychologicznego, prawnego a szczególnie poprzez ochronę przed przemocą domowa.

Zadanie to realizowane będzie poprzez tworzenie i prowadzenie:

- punktu informacyjno-konsultacyjnego,
- schronienia dla ofiar przemocy domowej,
- telefonu zaufania,
- programów środowiskowych,
- inicjowanie powstawania oraz wspieranie organizacji społecznych działających na rzecz przeciwdziałania przemoc,
- grup wsparcia dla ofiar przemocy domowej.

GOPS

Głównym celem działania pomocy społecznej jest udzielanie pomocy osobom i rodzinom, które nie potrafią samodzielnie uporać się z sytuacją kryzysu, przemocy czy też konfliktu. Ponieważ każda z tych sytuacji może rodzić przesłanki do przemocy działania ośrodka są tu niezbędne. Pracownicy socjalni i wydzielona służba muszą podejmować działania w ramach swoich obowiązków w zakresie:

- przeprowadzania wywiadów i rozpoznawania sytuacji konfliktowych,
- wsparcie w ramach pracy socjalnej rodzin i osób dotkniętych przemocą,
- ustalania planu pomocy,
- udzielania pomocy finansowej, rzeczowej, usługowej, a także świadczenia pracy socjalnej,
- w przypadku stwierdzenia przemocy kierowania wniosków do właściwych instytucji oraz organizowania bezpośredniej pomocy osobom zagrożonym przemocą,
- prowadzenia "Niebieskiej Karty",
- inicjowanie programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz korekcyjnych dla sprawców przemocy,

- diagnozowanie problemów rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie.

Policja

- działania interwencyjne zgodnie z procedurą instytucji,
- współdziałanie z instytucjami wsparcia na terenie Gminy Płużnica,
- współdziałanie w zakresie profilaktyki przeciwdziałania przemocy,
- udziału w działaniach grup roboczych i ZI,
- współpraca z pracownikami socjalnymi i asystentami rodzin w zakresie realizowanej pracy socjalnej w rodzinach dotkniętych przemocą domową.

Służba zdrowia

Z uwagi na to, iż głównym zadaniem służby zdrowia w Gminie Płużnica jest ochrona zdrowia jej mieszkańców także w zakresie przeciwdziałania przemocy pozostaje ta instytucja ważnym partnerem działania, gdyż często właśnie do jej pracowników docierają informacje o niepokojących zdarzeniach różnych form przemocy domowej.

Do jej zadań należeć będą:

- rozpoznawanie sygnałów poświadczających występowanie przemocy,
- diagnoza wstępna przyczyn i przeprowadzenie rozmowy umożliwiającej rozpoznanie formy przemocy oraz częstotliwość jej występowania,
- informowanie ofiar przemocy o ich prawach i formach wsparcia,
- wystawianie na prośbę poszkodowanych zaświadczeń lekarskich o stwierdzonych obrażeniach,
- poinformowanie o warunkach i miejscu wystawienia obdukcji,
- poinformowanie właściwych służb - policji, prokuratury, GKRPA, GOPS o podejrzeniu przemocy,
- w przypadku ciężkiego uszkodzenia ciała, wykorzystania seksualnego i innych poważnych przestępstw przemocowych powiadomienie organów ścigania.

Organizacje pozarządowe

Stanowią ważne ogniwo płatnerstwa w tworzeniu sieci wsparcia dla ofiar przemocy do ich zadań należy:

- umożliwienie pomocy psychologicznej,
- prawnej,
- pomocy socjalnej,
- włączenie do grupy wsparcia oraz grupy samopomocowej,
- zabezpieczenie możliwej pomocy socjoterapeutycznej dla dzieci,
- udział w pracach zespołu i grup roboczych,
- współpraca z GOPS,
- działania profilaktyczne i promocyjne na rzecz przeciwdziałania przemocy.

Adresaci programu

Program skierowany jest do:

- 1) ogółu społeczeństwa Gminy Płużnica;
- 2) osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- 3) osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 4) świadków przemocy w rodzinie;
- 5) służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Realizatorzy programu:

- 1) Urząd Gminy w Płużnicy,
- 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Płużnicy,
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Płużnicy,
- 4) Policja,
- 5) Sąd Rejonowy i Kuratorzy,
- 6) Szkoły i przedszkola,
- 7) Placówki służby zdrowia,
- 8) Kościoły,
- 9) Organizacje pozarządowe,
- 10) Społeczność lokalna.

Monitorowanie

Realizowaniem programu oparte będzie także o jego monitorowanie, które będzie przeprowadzane przez podmioty biorące w nim udział. Szczególnie dotyczy to zakresu przedmiotowego poszczególnych uczestników i sprawozdawczość w tym zakresie podmioty składają do 31 stycznia każdego roku po podsumowaniu programu do GOPS.

Sprawozdawczość

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Płużnicy przedstawia sprawozdanie z realizacji programu do 31 marca Radnym Gminy z realizacji programu.

Finansowanie Programu

Finansowanie programu oparte jest o środki budżetowe Gminy Płużnica, ze środków zewnętrznych pozyskanych w ramach dotacji lub ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Uzasadnienie

Uchwalenie "Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy na lata 2017-2020" wynika z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz.1390). Celem programu jest tworzenie i rozwijanie spójnego oraz wielopoziomowego i zintegrowanego systemu zapobiegania przemocy w rodzinie. Podstawę programu stanowi podejście interdyscyplinarne uwzględniające udział wielu podmiotów działających na rzecz realizacji celów programu. Program zakłada podejmowanie licznych kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jak również działań ukierunkowanych na ochronę ofiar przemocy w rodzinie. Przemoc domowa jest ujęta w programie jako zjawisko złożone i rozpatrywane w aspektach prawnych, psychologicznych, moralnych oraz społecznych. Uwzględnienie tak różnych aspektów przemocy w rodzinie pozwala na lepsze zrozumienie problemu, dostrzeżenie konsekwencji i innych problemów powiązanych z przemocą. Takie podejście wieloaspektowe do tego zjawiska umożliwia dokonanie pełniejszej diagnozy i wskazuje możliwości oddziaływania w celu zwalczania i zapobiegania przemocy. Program zakłada realizację celów w oparciu o szczegółową diagnozę problemu i jego środowiskowe, lokalne uwarunkowania w drodze budowania i udoskonalania współpracy pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Odbiorcami tego programu są rodziny doznające przemocy domowej lub zagrożone przemocą (osoby dorosłe i dzieci, ofiary i sprawcy oraz świadkowie przemocy), ale także i przede wszystkim program jest adresowany do społeczności lokalnej, organizacji pozarządowych i jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy domowej. Realizatorami programu są instytucje i organizacje odpowiedzialne prawnie do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.